

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG

Megjelen minden szerdán és szombaton este.
Késiratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 2.
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társánál.

FŐSZERKESZTŐ:
Dr. HOLLÓ ANDOR

Elfizetési ár:
Egész évre 12 korona, félévre 6 korona. Negyed évre 3 korona. Egyes szám ára 12 fillér.
Hirdetéseket a legutányosabb árban közölünk.

Északon és délen

Hullámvonalban jár a hadi sikerek utja. Bármennyire is megkivánja az itthonmaradtak jó emésztése és nyugodt délutáni álma: a legjobb hadsereg se tud minden nap friss győzelmekeket szállítani nekik. A hadvezérek és a katonák nem kell, hogy mentességük magukat e miatt, ahol a győzelemnek és az előnyomulásnak legkisebb utja, legkisebb ki látása van, az nem marad kihasználatlanul. Viszont a legjobb taktika és a legelszántabb harc mellett is megesik, hogy seregeink közül valamelyik tulerőre akad. Es annak már elmúlt az ideje, hogy az ilyen kedvezőtlen alakulásoknál „az utolsó emberig ki kell tartani.” Dehogya. A modern hadviselés nem ismeri ezt a pózt. Vissza kell vonulni, az emberéletet kimélni, új pozícióit keresni, mindaddig, amíg az ellenség váratlan, előre nem számított előnye ki nem egyenlítődnek. Akkor újra sor kerül az előnyomulásra, a csapatok bátorságának érvényesítésére, a győzelemre.

Orosz-Lengyelországban ragyogó eredménnyel folynak a német-osztrák magyar seregek harcái. A nagy mérközés, amelynek eredményétől körülbelül a világ-háboru sorsa függ, egyre kedvezőtlenebbül alakul az oroszokra nézve. Krakótól keletre mind hátrább szűkült az oroszok vonala. A Kárpátokból teljesen visszavonult az ellenség. A nagy ellenséggel tehát az egész vonalon főlényben vagyunk, elannyira, hogy ezt az oroszok szövetségesei is elismerik, a keserű szemrehányásokkal lüszerezett francia újságcikkekben. Nikolajevics Miklós nagy herceg tucatjával csapja el az orosz generálisokat, élükön a viharezzett Rennenkampft, ami bizonyára nem a sikerek hatása alatt történik.

Ezalatt a kisebb ellenség, a szerb, egy időre vissza tudta szerezni a pozíciók egy részét, amelyet a mi katonáink nehéz harcok árán nyertek. A hadvezető-

ség a megszokott őszinteséggel, szépítés nélkül elismerte az offenzíva elé toltult akadályt és csapataink egy részének visszavonulását, — és ez az őszinteség az, amit a kedvezőtlen hírekben is meg kell becsülni. Nemcsak azért, mert ez ad értéket a sikerekről szóló jelentéseknek, — de főként a miatt, mert ez rebbenti el a buján tenyésző rémhíreket. A rémhíreknek pedig csak ott van erejük, ahol az igazat, ha rossz is, nem merik megírni.

Erthető, ha ennek a stratégia nézőpontjából egyáltalán nem fontos visszavonulásnak egy pillanatra lehangelő hatása van. A szerb a mi győltelbb és elkeseredettebb ellenfelünk. Számbelileg nem győngébb, hiszen a monarchia, a mely hadereje nagyobb súlyával az oroszok ellen fordult, a déli harcra csapatainak csak kisebb részét küldte le. De ezek a csapatok el fognak készülni Szerbiával. Nekünk azonban az az átmenő siker is rosszul esik, amelyt a minden erejüket összefogó szerbek tudtak szerezni. Természetesen ez nem dönti el a déli hadjárat sorsát. Mi nem vagyunk dátumokhoz, terminusokhoz kötve. Meg kell történnie, ha most fel tudták is tartóztatni, Nis bevételenek is. Ha azon közben, amíg erre várunk kell, az északi harctéren ép oly gyönyörtien fog tovább is alakulni reánk és szövetségésünkre a helyzet, mint a legutóbbi napokban és hetekben, — mi igen-igen meg leszünk elégedve.

A háboru és az ujhelyi iskolák.

Minden vonatkozásában bénítólag hatott közéletünkre ez a borzalmas háboru, de iskoláinkra talán leginkább. Még a középfoku iskolák egyrésze valahogy segített magán, legnagyobb veszteség érte azonban a népiszkolák működését és a gimnázium alsóbb osztályait, amelyekben még most sincs rend.

A háboru folyamán a belügy-miniszter tudvalevőleg rönöletet

adott ki, hogy az iskolákat, amelynyire csak lehet, meg kell hagyni rendeltetésüknek. Nálunk eddig nagy részben nem lehetett. Most azonban, hogy a kórházakat összpontosították s új, a célnak inkább megfelelő barakk-kórházakat építettek, — bizonyára elérkezett az ideje, hogy összes iskoláinkat rendbe hozzuk s minél előbb zavartalan működésbe helyezzük.

Részint hadbavonult, részint igen népes és szegény családok gyermekeinek az iskola valóságos áldás; de általában véve pótolhatatlan volna az a kár, amely a gyermekek tanulási idejének elvesztésével, előhaladásuk megbénulásával érné a társadalmat.

Lehetnek a vélemények különbözők, de abban minden egöszsleges felfogásu embernek meg kell egyeznie, hogy mindnyájan a hazát szolgáljuk, annak jövőjét munkáljuk. Már pedig azt egy pillanatra sem szabad szem elől tévesztetnie annak, akit e háboru megrázó tanulságai megihletnek, hogy az iskolákban fekszik ennek az országnak, ennek a nemzetnek a jövője. Es a háboru döntötte el végsőleg azt a pedagógiai problémát, hogy az iskolában nemcsak tanítani, hanem minden eszközzel nevelni is kell, — amit a nemzetek más szóval ugy fejeztek ki, hogy az 1870-i háboru a porosz iskolamesterek döntötték el.

Fegyelmezett, erős jellemü, kötelességtudó és azt teljesíteni akaró férfiakat kell a jövő iskolájának nevelnie s ehhez az iskolák zavartalan, folytonos tevékenységére van szükség.

Ezért kell nálunk is rendelkezésének visszaadni, amint csak lehet azonnal valamennyi iskolát.

NÉVJEGYEK

a legszebb
kivitelben
készülnek

LANDESMANN M. ÉS TÁRSA
könyvnyomdájában.

A nagy tragédia tanuja.

Marosi Károly Ujhelyben

Mindenki emlékszik még arra, hogy a sarajevói tragédia alkalmával milyen nagyszerü tanujelét adta bátorságának és vakmerő elszántságának egy derék magyar ember, Marosi Károly borbélymester. Ö volt az, aki elfogta a trónörökös egyik merénylőjét, Cabrinovicot, a másikat, a gyilkos Principet pedig ki, mentette a lincselő nép kezeiből és ezzel lehetővé tette, hogy a két merénylő elve kerüljön a bíróság elé. Marosi Károlynak bívják azt a derék és buzgó magyar embert, aki egyedül őrizte meg lélekjelenlétét és okosságát az általános rémület és fejvesztettség közepette, amivel nem csak a tettesek kézrekerítését, hanem azt is lehetővé tette, hogy a vizsgálat és főtárgyalás alatt a vádlottak maguk is rávilágítsanak arra a pokoli összeesküvésre, a melynek trónörökösünk és boldog emlékü felesége áldozata lett.

Marosi Károly derék eszelekedete, mint örömmel konstatáltuk, nagy és méltó elismerésben részesült minden oldalról: A bosnyák kormánytól elismerő dekretumot és tekintélyes pénzbeli jutalmat kapott, a mozgó-sításkor pedig előléptették hadnaggyá s mint ilyen állandóan különleges és fontos megbízatásokra használták; gróf Haerach, a trónörös bizalmasa pedig kiáltásba helyezte, hogy a háboru után az udvarnál fogják alkalmazni. Maga Potiorek hadseregarancsnok is kihallgatáson fogadta és a szerb háboru alatt a parancsnokság mellé osztotta be.

Az érdekes ember máramarosszigeti származásu, aki katonai szolgálatának teljesítésekor hagyta el szülőföldjét s azóta Sarajevóban él becsületes mesterségének. A napokban szolgálati ügyben Budapestre küldték, ahonnan egy napra Máramarosszigetre utazott s utközben Ujhelyben is kiszállott, hol szintén vannak ismerősei. Itt volt alkalmunk a kellemes megjelenésü, biztos és szimpatikus fellépésü, meglepő intelligenciával rendelkező katonával beszélgetni, aki keresetlen, szerény

SZOLYVAI

HUGYHAJTÓ ÉS HUGYSAVOLDÓ GYÓGVIZ.

Lapunk mai száma 2 oldal.

Dr. Kéty, Dr Bókai, Dr Widerhoffer orvos-tanárok nyilatkozatai alapján első rangu gyógyhatásu: csuz, közsvény, hólyag, vesebajoknál, czukorbetegség, hughomok, epekő, étvágytalanság és gyomorbetegség ellen. Kitünő ízü üdítő ital.

K a p h a t ó m i n d e n ü t t.

szavakkal, de elfogulatlanul és részletesen elmesélte sarajevói borzalom részleteit.

— A fenséges ur sorsa megvolt pecsételve — ugymond Marosi Károly hadnagy — akár sikerül a Csabrinovics és Princip-féle merénylet, akár nem. Ha nekik nem sikerült volna, még hat elszánt és vad összeesküvő várta őt a sarajevói utcák különböző pontjain. Az ország különben bőven ismeri a merénylet lefolyását és sokat tud a Narodna Obrana szerepéről is. De távolról sem mindent. En, mint az egyik koronatanu, végighallgattam a fő tárgyalást, amelyen hihetetlen dolgok kerültek napvilágra. Ezeket persze a háboru végéig nem szabad nyilvánosságra hozni, de annyit elmondhatok, hogy az összeesküvés, amelynek minden mozzanatát Szerbiában hivatalos körök dolgozták ki, nemcsak a trónörökösök ellen irányult. Réttentes mérszálás, egy új Bertalan-éj volt tervbe véve, amelytől talán épen a trónörökös-pár halála váltotta meg az emberek ezreit. A szerbek készen voltak arra, hogy hadúzenet és egyéb formások nélkül is, fegyveres erővel előzőnlük a szláv lakta országokat — de erről, engedelmet kérek, — többet nem beszélhetek, beszélnek az akták, ha nyilvánosságra hozzák az adatokat.

HIREK.

— A színház. Kivántuk volna, hogy rossz jósok legyünk, de bizony eddig a színházi esték nagyon szomorúan igazolják abbéli vélekedésünket, hogy az ujhelyi színiszem meg tartásában nem sok örömeless Thália barátainak. A tegnapi előadás is kongott a nézőtér s alig pár ember unatkozta végig Gábor Andor aktuális revüjét, az Előret, amely egyébként ebben a nem épen ki-

vánatos zsánérben is a leggyöngyöbbek közé tartozik. A színészek jobb ügyhöz méltó buzgalommal iparkodtak némi életet vinni az ujszövegekből elég szárazon összetakolt minden cselekményt nélkülöző darabba, de ez csak kevéssé sikerült nekik.

— Vármegyei bizottsági tagválasztás Ujhelyben. A polgármester értesíti a közhatalmat, hogy az elhalálozott Fornszek Béla választott törvényhatósági bizottsági tag helyébe választandó bizottsági tag választásának határidejűl december hó 21. napja tüzetett ki. Tájékoztatásul a következőket közli: Választható mindaz, akire nézve az 1886. évi XXI. 23 §-ában felsorolt kizárási okok fenn nem forognak, választó a város mind azon lakosa, aki az országgyűlési képviselő választók 1914. évre érvényes névjegyzékébe felvétellett. A választás szavazatlapon utján történik. A választás helye a város háza tanácssterme. A választás d. e. 9 óra-ko kezdődik és d. u. 4 óra-ko végződik. A választók a választás megnyitásakor az elnök mellé 4. bizalmi férfit küldenek ki maguk közül. Értesíti végül a polgármester a város közönségét, hogy a törvényhatósági bizottság a sátoraljaujhelyi választó kerületben elnökül Nagy Barnát, helyettes elnökül Szilassy Györgyöt küldte ki.

— Szőlőbirtokosok figyelmébe. A sátoraljaujhelyi szőlőbirtokosok megnyugtatása céljából közöljük, hogy az igazságügyminiszter vármegyénk főispánját értesítette, hogy az ujhelyi fogházban letartóztatott raboknak szőlőművelésre való felhasználását a jövő évre is fenntartja.

— Vasáráthelyezés. A kassai kereskedelmi és iparkamara közönségét, hogy a kereskedelemügyi miniszter megenyzedte, hogy a Szerencs közszégban az 1915. évi január hó 16-ára eső országos kirakó és állatvásár az 1915. évben kivételiesen február hó 11-én, továbbá, hogy ugyanott a folyó évben elmaradt több országos állat és kirakóvásár helyett f. é. december hó 22-én pótvásár tartassék.

Mai távirataink.

A miniszterelnökség sajtóosztályának hivatalos közlései.

Döntés történt!

A németek az egész vonalon megverték az orosz sereget.

Berlin, dec. 17.

A német nagyvezérkar közli:

Kelet- és Nyugat-Poroszország határáról nincs jelenteni való. A Szilézia és Posen ellen bejelentett orosz támadás teljesen összeomlott.

Az ellenséges hadseregeket egész Lengyelországban szivós és eikeseredett harcok után visszavonulásra kényszerítettük.

Az ellenséget mindenütt üldözzük.

Az Észak-Lengyelországi harcokban a nyugat-poroszországi és hesseni ezredek vitézsége hozta meg a döntést, amelynek gyümölcsei ezidő szerint még át nem tekinthetők.

A legfelsőbb hadvezetőség.

Áltános visszavonulás.

Az orosz főerő ellenállása megtört.

Mindenütt teljesen meg vannak verve.

Budapest, dec. 18.

Az osztrák-magyar vezérkar jelenti:

Az utolsó hírek semmi kétséget sem hagynak többé az iránt, hogy az orosz főerő ellenállása megtört.

A déli szárnyon több napi csatában és északon szövetségesünk által Lodznál s immár a Bzura mentén is teljesen megvert ellenség, melyet a Kárpátokon át történt előnyomulásunk délről fenyeget, megkezdte az általános visszavonulást.

Ezt a Kárpátok elővidékén makacsul küzdve fedezni igyekeznek. Itt a Krosnó-Zakliczyn vonal felől támadnak.

Az arcvonal többi részén az üldözés folyamatosan van.

Hűfer vezérőrnagy
a vezérkari főnök helyettese.

Küzdelmek a nyugati fronton.

A franciák sikertelen erőfeszítései.

A német nagy főhadiszállásról közlik:

Nieuportnál a franciák támadásokat kíséreltek meg, melyeket azonban, az ellenségnek igen súlyos veszteségeket okozva, visszavertünk.

A franciáknak ama szándékát, hogy Siosse-nál az Aisne-folyón hídát verjenek, tüzérségünk meg-hiusította.

Rheinstól keletre egy francia földművet szétromboltunk.

Tisztelettel értesitem a m. t. közönséget, hogy a

Klein Pál-féle üzletet

megvettem, azt azzal szemben levő Rákóczi-u. 6. számú házba helyeztem át és saját nevem alatt tovább vezetem. Amidőn ezt a m. t. hölgy közönségnek tudomására hozom, biztosítom egyúttal arról, hogy igyekezni fogok mindenkor a legjobb gyártmányu árut a legnagyobb választékban rak-táron tartani. Vevőimet előzékeny és pontos ki-szolgálásról biztosítva vagyok kiváló tisztelettel:

Blumenfeld Jenő

KIADÓ LAKÁS.

A gróf Somogyi Ilona utcában három utcai egy udvari szobából valamint előszobából fürdőszobából, álló lakás az összes szükséges mellék-helyiségekkel január 1-től kiadó.

Értekezhetni

a Zemplénmegyei kereskedelmi ipar-, termény és hitelbanknál.